

Column Sleutelstad

22 november – Relatietherapie

Ik was net terug uit Ierland. Ik zei tegen vrienden dat ik daarnaartoe was gegaan om bij te komen van een gebroken hart. En dat mijn gebroken hart behoefte eraan had om aan de Ierse Westkust het boze water tegen de rotsen te zien botsen. Mijn gebroken hart had behoefte eraan uit elkaar te vallen in de groene velden en even niet opgelapt worden. Gewoon daar liggen. Stuk. Diep van binnen wist ik dat er iets anders aan de hand was en terwijl ik die ene ochtend met de wind in mijn haren naar de Cliffs of Moher aan het kijken was vanuit Doolin Pier pakte ik mezelf bij de hand. Ik was daar voor mijzelf bleek, en Ierland resoneerde op dat moment het meest met wat ik zocht: mij klein voelen in de *grand scheme of things* én daarin in die turbulentie van wind, water, velden, rotsen, mijzelf belangrijk genoeg voelen om mijn eigen hand vast te willen pakken. Om erachter te komen dat mijn hart helemaal niet gebroken was door een ander. Maar dat het overloopt. Overloopt van liefde. Kracht. Tomeloze energie. En dat Leiden mijn hart een beetje had gebroken, dat het wij zijn die in een relatiecrisis zaten, de stad en ik. Dat ik daarom even totaal ergens anders naartoe moest. Omdat ik me thuis in Leiden al een tijdje leeg voelde omdat juist deze dingen waar mijn hart van overloopt te vaak in de scheuren van de klinkers van de oude binnenstad terecht komt of het uitglijdt op dat glibberige stoeprandje van de Breesstraat als je plotseling af wil slaan in één van de steegjes. Wezenlijke mooie gevoelens die soms verloren gaan in alle drukte of gevoelloosheid van de stad, alsof ze uit mijn zak vallen terwijl ik van mijn huis naar mijn theater aan de Middelstegracht aan het fietsen ben. Leiden en ik hadden zo'n soort relatiecrisis waarbij niet één plotselinge gebeurtenis de aanleiding was, maar zo eentje wat gaat over structureel je niet gezien voelen in een relatie en dat daar steeds meer ruzie over ontstaat. Ruzies die uit de hand kunnen lopen en de persoon met het minste macht vaak de slachtoffer wordt.

Ik woon in de binnenstad en ik heb vaak wakker gelegen als ik een vrouw hoorde schreeuwen in een interactie met een man, ik ben altijd erop alert of het grappig dollen is of dat ze wordt lastig gevallen. Ik kijk uit het raam en soms gaan zelfs de schoenen aan en ga ik naar buiten, waar ik onderweg naar de voordeur onze grote metalen IKEA-schoenlepel in de hand neem, mocht ik iemand moeten verdedigen. Als ik ooit iets over een aanranding lees, of erger, in Leiden dan sla ik de plek waar het is gebeurd, vaak onbewust op in mijn geheugen en elke keer als ik erlangs fiets dan denk ik eraan. Hoe zou het met haar gaan en kan ik iets doen en boos zijn: ik ben dan zo boos. Ik absorbeer haar ervaring en maak het de mijne want deze stad is van ons allen die een relatie met Leiden hebben zoals ik- en als haar iets overkomt in Leiden dan heeft dat hoe dan ook invloed op mij. Net zoals vroeger thuis, wanneer er geweld was en ik het allemaal zag gebeuren.

Ik was dus net terug uit Ierland en ik was een ommetje aan het maken omdat ik haar ondanks de crisis, toch erg had gemist, mijn Leiden. Drie keurige mannen op leeftijd waren foto's aan het maken van Molen De Put, met allemaal professionele camera's en statieven. Ik ging rustig zitten, mijn best te doen geen zenuwachtig sigaretje te gaan roken en vroeg casual wat ze daar aan het doen waren. Ik was de warmte van de Ieren gewend, dus ik vond ze vrij ongeïnteresseerd reageren maar ik bleef contact maken en het kwam tot een korte babbel waarin één van hun zei "Ja, we doen dit elke vrijdag, de stad fotograferen, dan zijn we ook even weg bij de vrouwen die aan onze kop zeuren". Ik beseftte dat ze mij zagen als man en dat ze dachten dat ze dit wel bij mij kwijt konden. Ik zag voor me 'de piramide van geweld' die op het internet de ronde doet, dat uitlegt hoe geweld tegen vrouwen niet op zichzelf staat maar begint bij denigrerende opmerkingen over vrouwen, vaak onder mannen onderling, kleedkamerpraat. Mijn brein trok in een fractie van een seconde de lijn door naar de vrouwen in Leiden waar ik zo vaak aan denk, die met geweld te maken hebben en aan het geweld in

mijn eigen jeugd en ik, die nog bezig was met mijn eigen relatiecrisis aangaan met de stad, zei tegen hem: "Oh, zéuren? Misschien moeten jullie dan in relatietherapie". Hij was er stil van.

Volgende week is er in heel de wereld, en zo ook in Leiden, op 25 november - en de daaropvolgende 16 dagen - aandacht voor de Internationale Dag tegen Geweld tegen Vrouwen en Meisjes. Ook wel Orange The World genoemd. Nederland scoort enorm hoog als land waar vrouwenmoord – ook wel femicide genoemd - plaatsvindt en meestal dus niet op straat, maar binnen, binnen relaties. Dit jaar is er in Leiden veelal binnen culturele evenementen, extra aandacht voor de dader, in 98% van de gevallen een man. Zoals de lezing door prof. dr. Marieke Liem over het herkennen van rode vlaggen bij mannen, het theaterstuk GEEN VAARWEL van Vrouwenennetwerk en Rosa Manus dat het levensverhaal van de moeder van de theatermaker brengt, die in 1996 om het leven is gebracht, de Stop Femicide avond van Theater De Generator op 29 november waarbinnen ook mannen aan het woord zijn en de doorlopende installatievoorstelling op de Beestenmarkt 'Pss he Schatje' van Theater Ins Blau. Op de 25ste zelf is er een tocht naar het stadhuis begeleid door de jongeren van Studio Moio.

Ik besef me meer dan ooit toen ik terugkwam hoe ik aan het leren ben om verantwoordelijkheid te nemen voor mijn eigen gedrag en voor mijn eigen emoties. In relatie tot mezelf en in mijn relaties met anderen. Het is vreselijk hard werken en soms moet ik daar zelfs voor naar een ander land, om uit mijn oude patronen en toxische reflexen te kunnen stappen. Even afstand. Even tot tien tellen. Uit het reptielenbrein stappen. Want geen enkele vrouw, geen enkel mens, zou een relatie hebben met een man, met de dood moeten beboeten. Nooit.